

Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova
Učební osnovy: *Základy společenských věd*

Podle těchto učebních osnov se vyučuje ve třídách 1.N a 2.N šestiletého gymnázia od školního roku 2016/2017.

Zpracování osnovy předmětu Základy společenských věd koordinovaly Mgr. Lada Nepožítková Landová a Mgr. Kristýna Tomčíková

Časová dotace:

Základy společenských věd se vyučují v 1. až 6. ročníku 6-letého gymnázia v 1. až 4. ročníku 4-letého gymnázia

Nižší gymnázium:	1N	1 hodina		
	2N	1 hodina		
Vyšší gymnázium:	3N	2 hodiny	1V	2 hodiny
	4N	2 hodiny	2V	2 hodiny
	5N	2 hodiny	3V	2 hodiny
	6N	2 hodiny	4V	2 hodiny

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět **základy společenských věd** patří do oblasti humanitních studií a je součástí vzdělávacích oblastí Člověk a společnost a Člověk a svět práce.

Předmět rozvíjí a rozšiřuje u studentů poznatky zejména v oblastech psychologie, sociologie, politologie, filozofie, logiky, etiky, ekonomie a práva. (konkretizováno v tematických plánech předmětu)

Studium předmětu lze ukončit maturitní zkouškou.

Cíle:

Cílem předmětu ZSV je získávání a propojování /integrace/ poznatků z různých oborů společenských věd, jejich využití nejen ve výuce, ale také v běžném životě. Studenti za pomoci předmětu ZSV mohou např. lépe poznat a rozvíjet svou osobnost, přispět k volbě cílů a prohloubení sociálních citů, naučit se orientovat ve společnosti a jejich normách, najít v ní své místo a uplatnění, chápat vývoj lidského myšlení, osvojit si např. některé společenské nebo ekonomické principy a zákonitosti apod. ZSV vede studenty také k orientaci v aktuálním společenském dění.

Organizační vymezení:

Pro výuku základů společenských věd se nejčastěji využívají kmenové třídy, ale studenti mají možnost využít také učeben s audiovizuální technikou a počítačových učeben. Pro studenty jsou také dle možností školy organizovány exkurze např. na úřad práce nebo soud, kde mohou své teoretické znalosti doplnit znalostmi a zážitky z praxe.

Výchovně vzdělávací strategie:

Předmět ZSV je částečně vyučován frontálně např. s využitím meotaru nebo dataprojektoru, ale studenti si často mohou vyzkoušet různé další metody výuky – práci ve dvojici či skupině, projektové vyučování, vyhledávání informací pomocí internetu v multimediální učebně apod.

V hodinách ZSV se utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence:

Kompetence k učení, Kompetence personální, Kompetence občanské

Učitel podněcuje studenty k aktivnímu zájmu o studium a představuje vzdělání jako významnou hodnotu

Kompetence k učení, Kompetence komunikativní

Učitel nabádá studenty ke sběru informací z různých zdrojů (odborná literatura, noviny, časopisy, internet, ...) a ke kritickému posuzování těchto informací

Kompetence komunikativní, Kompetence sociální, Kompetence personální, Kompetence občanské

Učitel vede studenty k diskusím na aktuální téma a k toleranci názorů druhých (nabízí žákům prostor pro vyjádření názorů a postojů)

Kompetence k učení, Kompetence komunikativní

Učitel zadává žákům referáty a napomáhá tak k rozvíjení schopnosti prezentace vlastní práce

Kompetence komunikativní, Kompetence občanské, Kompetence sociální

Učitel organizuje besedy a exkurze k aktuálním tématům (napomáhá tak k porovnání teoreticky získaných znalostí s realitou)

Kompetence komunikativní, Kompetence sociální, Kompetence občanské, Kompetence k řešení problémů

Učitel podporuje dramatizaci situací souvisejících s aktuálně probranými tématy

Kompetence k řešení problémů, Kompetence k učení, Kompetence personální

Učitel nabízí možnost samostatné práce/projektu, vede tak k hlubšímu zaměření na určitou oblast popř. problém. Zadává zajímavé domácí úkoly.

Kompetence k učení, Kompetence občanské

Učitel klade důraz na mezipředmětové vztahy (historické souvislosti, tradice, kulturu apod.)

V předmětu ZSV se kromě vlastního vzdělávacího obsahu realizují části obsahů průřezových témat:

P0 Výchova demokratického občana

P02 Občan, občanská společnost a stát

P03 Formy participace občanů v politickém životě

P04 Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

P1 Osobnostní a sociální výchova

P11 Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti

P12 Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů

P13 Sociální komunikace

P14 Morálka všedního dne

P15 Spolupráce a soutěž

P2 Výchova k myšlení v evropských globálních souvislostech

- P22 Globální problémy, jejich příčiny a důsledky
- P23 Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce
- P24 Žijeme v Evropě
- P25 Vzdělávání v Evropě a ve světě

P3 Multikulturní výchova

- P33 Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí

P4 Environmentální výchova

- P42 Člověk a životní prostředí

P5 Mediální výchova

- P54 Účinky mediální produkce a vliv médií

Pozn. Tematické okruhy vzdělávacích oblastí Člověk a svět práce a Výchova ke zdraví, které jsou zařazeny do učiva předmětu ZSV, budou plněny podle dokumentu „Člověk a svět práce a Výchova ke zdraví“.

Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova
Učební osnovy: *Základy společenských věd*

ROČ	STUDENT: VÝSTUP	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, POZNÁMKY	PT DRUH
1. roč. nižší G	<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady zdravého způsobu života - dokáže rozlišovat např. zdraví prospěšné potravy a zdraví prospěšné aktivity člověka - orientuje se v příčinách vzniku obezity a podvýživy - popíše poruchy přijímání potravy – uvede příklady - dokáže objasnit rizika týkající se užití návykových látek včetně vytvoření si negativního postoje k nim - objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života - posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek - rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání - popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru - orientuje se v mezilidských vztazích - vysvětlí pojem komunikace - vysvětlí pojem konflikt - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci - posoudí důležitost přátelství ve svém životě 	<p><u>1N1 - Zdraví a životní styl</u></p> <p>①) Vliv výživy na zdraví člověka Obezita, podvýživa Poruchy přijímání potravy Riziko zneužití návykových látek</p> <p><u>1N2 - Člověk jako osobnost</u></p> <p>① Rozvoj osobnosti, vlivy Osobnost a její složky Sebevědomí Temperament Vlohy a schopnosti Osobní vzory Hodnoty</p> <p>*2 Vztahy mezi lidmi a formy soužití Komunikace Konflikt Spolupráce, soutěž</p> <p>② Přátelství ② Život v rodině ②③ Partnerství ②③ Manželství ②③ Vztahy rodičů a dětí ②③ Problémy a konflikty v rodině</p>	<p>①Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti</p> <p>② Sociální komunikace</p> <p>③ Morálka všedního dne</p> <p>④ Formy participace občanů v politickém životě</p> <p>⑤ Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>*2 Výchova ke zdraví</p> <p>Ch – Alkohol, závislosti</p>	<p>P11</p> <p>P13</p> <p>P14</p> <p>P03</p> <p>P04</p>

Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova
Učební osnovy: *Základy společenských věd*

	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje význam života v rodině - zhodnotí význam manželství v dnešní společnosti - posoudí vznik problémů v rodině a nabídne možná řešení -objasní typy náhradní rodinné péče a rozdíly mezi nimi - respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě) - vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví - rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy - v krizových situacích využívá služeb pomáhajících organizací - vyřizuje své osobní záležitosti vč. běžné komunikace s úřady; v případě potřeby požádá vhodným způsobem o radu - vysvětlí pojem solidarita - zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomoci pomáhat lidem v nouzi - definuje pojmy stát a občan státu - zná základní práva a povinnosti občanů - rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu - uvede možnosti, jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu - má osvojeny nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí 	<p>③ Příčiny a následky rozvodů</p> <p>Náhradní rodinná péče</p> <p>Společnost, komunita</p> <p>Sociálně patologické jevy Pomáhající organizace</p> <p>③ Solidarita, možnosti pomoci v nouzi</p> <p><u>1N3 - Obrana státu</u></p> <p>④ Pojmy stát a občan</p> <p>④ Práva a povinnosti občana a jeho možnosti pomoci v situaci ohrožení a obrany státu</p>		P04
--	---	---	--	-----

<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v základních právních pojmech - stručně popíše právní řád ČR - charakterizuje Ústavu ČR a vysvětlí její význam - rozlišuje jednotlivá právní odvětví a dokáže je stručně popsat - charakterizuje základní lidská práva a svobody - objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství - provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci - rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů - popíše strukturu soudů, zastupitelství -- rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady - uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání - zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje - vysvětlí pojem korupce, uvede příklady korupčního jednání, diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání - stručně definuje jednotlivé typy právnických profesí - vysvětlí pojem média a jejich funkce, dokáže vyjmenovat příklady médií - kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí - zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají 	<p><u>1N4 - Právní minimum</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ⑤ Základní právní pojmy ⑤ Právní vědomí ④ ⑤ Právní řád ČR ④ ⑤ Ústava ČR Právní odvětví ④ ⑤ Listina základních lidských práv a svobod Právní vztahy Právní úkony ④ Orgány právní ochrany ⑤ Protiprávní jednání, jeho druhy a postihy, pojmy přestupek a trestný čin vandalismus korupce Trest Právní profese <u>1N5 – Média, kulturní instituce</u> Média Veřejné mínění Propaganda Reklama Kulturní instituce 		<p>P03</p> <p>P04</p>
---	---	--	-----------------------

Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova
Učební osnovy: *Základy společenských věd*

<p>2. roč. Nižší G</p>	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje stát, z jakých prvků se skládá - dokáže popsat různé možnosti vzniku států - - rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky - uvede různé typy států ze současnosti i historie - chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy - rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů - vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů - pojmenuje jednotlivé státní symboly - objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání - rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu - rozlišuje složky státní moci, dokáže je blíže popsat - objasní možnosti získání státního občanství - definuje národ a dokáže charakterizovat národnostní menšiny žijící v ČR - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti - Charakterizuje Listinu základních práv a svobod - orientuje se v lidských právech - přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy 	<p><u>2N1 – Právní základy státu</u></p> <p>① Stát, vznik státu</p> <p>① Typy států</p> <p>Státní symboly ČR</p> <p>Vlastenectví</p> <p>Rozdělení státní moci v ČR</p> <p>Orgány státní správy</p> <p>Demokracie</p> <p>① Občan a občanství</p> <p>Národy, národnostní menšiny</p> <p>Tolerance</p> <p>Rasismus, xenofobie</p> <p>① Listina základních lidských práv a svobod</p> <p>② Demokracie</p> <p>② ③ Volby, volební právo</p> <p>④ Politika, pluralita politického života</p> <p>② Politické strany v ČR</p>	<p>① Občan, občanská společnost, stát</p> <p>② Formy participace občanů v politickém životě</p> <p>③ Spolupráce a soutěž</p> <p>④ Globální problémy, jejich příčiny a důsledky</p> <p>⑤ Žijeme v Evropě</p> <p>⑦ Vzdělávání v Evropě a ve světě</p> <p>⑧ Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce</p> <p>*1) Člověk a svět práce</p> <p>GG – Sídla a osídlení (obec, město, ...)</p>	<p>P02 P03</p> <p>P15 P22</p> <p>P24</p> <p>P25 P23</p> <p>P03 P04</p>
--------------------------------	--	---	--	--

Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova
Učební osnovy: *Základy společenských věd*

<p>druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje jednotlivé politické strany v ČR a dokáže je blíže charakterizovat - vysvětlí pojem národní hospodářství a vyloží jeho podstatu - charakterizuje jednotlivé typy lidských potřeb a uvede k nim příklady - rozlišuje různé formy vlastnictví včetně duševního vlastnictví, uvede příklady a způsoby jejich ochrany - orientuje se v systému dělby práce - rozlišuje pojmy statek a služba a uvede příklady - dokáže popsat rozdíly velkovýroby a malovýroby - objasní cíle podnikání - sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi - má základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků - vysvětlí význam peněz a jejich funkce - vysvětlí rozdíl mezi hotovostním a bezhotovostním způsobem platby a na příkladech ukáže jejich vhodné využití - vysvětlí rozdíl mezi debetní a kreditní platební 	<p><u>2N2 - Národní hospodářství</u></p> <p>*1Lidské potřeby</p> <p>Vlastnictví, formy vlastnictví a jejich ochrana</p> <p>④*1Dělba práce</p> <p>Statky a služby</p> <p>Malovýroba, velkovýroba, *1podnikání</p> <p>Rozpočet domácnosti</p> <p>Peníze, platební karty</p>	<p>GG – Makroregiony světa (EU,...)</p>	<p>P15</p>
--	---	---	------------

Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova
Učební osnovy: *Základy společenských věd*

<p>kartou a uvede výhody a nevýhody použití těchto nástrojů bezhotovostní platby</p> <ul style="list-style-type: none"> - definuje pojem banka - stručně charakterizuje typy bank v ČR - vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít - uvede příklady produktů finančního trhu - uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít - na příkladech objasní možnosti úspor nebo investic při nakládání s volnými finančními prostředky a způsoby krytí deficitu - orientuje se v tržních vztazích, především ve vztahu nabídky a poptávky - na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH - definuje pojem inflace a popíše její vliv na hodnotu peněz - rozlišuje různé typy trhů - orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí - posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy - využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání - uvádí možnosti aktivního hledání volných pracovních míst - orientuje se v prac. činnostech vybraných profesí - posoudí své možnosti při volbě povolání, využije informací a poradenské služby při výběru povolání 	<p>Banky, typy bank a jejich služby Úrok Pojištění</p> <p>Produkty finančního trhu Pojištění Úspory</p> <p>④ Tržní vztahy Nabídka a poptávka Tvorba ceny Inflace Typy trhů *1 Trh práce, pracovní místa, zaměstnání *1 Možnosti vzdělávání, rekvalifikace *1 Nezaměstnanost *1 Sociální politika státu (péče o nezaměstnané)</p> <p>*1 Životní plány, volba profesní orientace</p> <p>Sociální politika státu</p>		
--	---	--	--

Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova
Učební osnovy: *Základy společenských věd*

<ul style="list-style-type: none"> - prokáže schopnost reprezentovat svou osobu při vstupu na trh práce - dokáže popsat příčiny a důsledky vzniku nezaměstnanosti - popíše význam sociální politiky států a uveden příklady péče státu o nezaměstnané - uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany - umí charakterizovat své životní plány a popsat způsoby jak chce cílů ve svém životě dosáhnout - objasní jednotlivá hospodářská odvětví - zhodnotí význam hospodářské politiky státu - definuje pojem státní rozpočet, orientuje se ve státním rozpočtu - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané - uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany - stručně popíše systém daní ČR - rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti - zná základní práva spotřebitele - popíše postup při reklamaci výrobku nebo služby - na příkladu ukáže, jak se může spotřebitel bránit v případě porušení spotřebitelských práv - zhodnotí důležitost zapojení ČR do mezinárodní hospodářské politiky - orientuje se v nejdůležitějších světových měnách a měnových kurzech 	<p>Struktura národního hospodářství Hospodářská odvětví Hospodářská politika státu Státní rozpočet Daně</p> <p>Práva spotřebitele a jejich ochrana Reklamace</p> <p><u>2N3 - ④⑧ Mezinárodní hospodářská politika</u> Měny, měnové kurzy ④ Mezinárodní spolupráce ④ Zahraniční obchod</p>		
--	--	--	--

	<p>- ví o výhodách spolupráce mezi státy a dokáže vyjádřit svůj názor k výhodám popř. nevýhodám členství</p> <p>- popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování</p> <p>- uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích</p> <p>- vysvětlí pojem globalizace</p> <p>- uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory</p> <p>- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva</p> <p>- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu</p> <p>- vysvětlí pojem terorismus</p> <p>- uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání</p> <p>- objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru</p>	<p><u>2N4 -Nadnárodní společenství</u></p> <p>⑥ ⑦ Evropská unie NATO</p> <p>⑧ OSN</p> <p>Zajišťování obrany státu a účast v zahraničních misích</p> <p>Globalizace</p> <p>⑤ ⑦ Globální problémy lidstva</p> <p>Terorismus</p> <p>Ozbrojené síly ČR a zajišťování obrany státu</p>		<p>P24 P25 P23</p> <p>P22</p>
--	---	---	--	---------------------------------------

<p>1.roč. Vyšší G</p>	<p>popíše psychologii jako vědu zabývající se jedincem, jeho chováním, prožíváním a odhadem jeho jednání Dokáže rozlišit jednotlivá odvětví psychologie Stručně popíše historický vývoj v psychologii a její nejdůležitější představitele Objasní podstatu lidské psychiky Charakterizuje rozdíly mezi prožíváním a chováním jedince Uvede druhy lidských činností a umí je specifikovat</p> <p>- kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace - posuzuje profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jeho profesní volbě a kariéře - posoudí profesní poptávku na českém i evropském trhu práce a pružně na ni reaguje dalším vzděláváním - vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi - vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu - reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy</p> <p>Popíše vlivy působící na jedince a jeho vývoj Rozlišuje jednotlivé složky osobnosti, dokáže popsat, zda jsou vrozené nebo získané orientuje se v typologiích osobnosti různých autorů Charakterizuje vývoj jedince ve všech stádiích života především po psychosociální stránce Rozlišuje typy poznávacích procesů Objasní význam paměťových procesů Posoudí různé typy psychických stavů Porovná různé typy citů Popíše proces socializace jedince</p>	<p><u>1NV1 -Psychologie jako věda její předmět</u> Dělení psychologie Historie psychologie Podstata lidské psychiky, vlivy Vědomí, nevědomí Prožívání, chování Podmíněnost lidské psychiky <u>1NV2 - Základní druhy lidské činnosti</u> Hra Učení *1)Práce (profesní volba, osobní management, workoholismus) Volnočasové aktivity</p> <p><u>1NV3 - Psychologie osobnosti</u> ①Dědičnost, prostředí, výchova Struktura osobnosti (schopnosti, rysy, temperament, charakter) ①Typologie osobnosti <u>1NV4 - Vývojová psychologie</u> ①Psychosociální vývoj Stádia života jedince <u>1NV5 – Psychické procesy</u></p>	<p>①Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti ②Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení ③ Sociální komunikace ④Účinky mediální produkce a vliv médií</p> <p>*1)Člověk a svět práce</p> <p><i>BI – Dědičnost</i></p> <p><i>BI – Vývoj člověka</i></p>	<p>P11 P12 P13 P54</p>
--------------------------------------	---	--	---	------------------------------------

Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova
Učební osnovy: *Základy společenských věd*

	<p>využívá metody sociálního výzkumu v praxi Orientuje se v jednotlivých projevech komunikace Dokáže popsat pravidla asertivní komunikace a využívat je v praxi Rozlišuje typy řešení konfliktů v různých životních situacích, hledá nejlepší řešení Umí aktivně využívat pravidel duševní hygieny v běžném životě Vyloží podstatu duševních poruch a jejich možných příčin Objasní reakce na zátěžové životní situace Dokáže charakterizovat pojem inteligence a vysvětlit její jednotlivá pásma</p>	<p>Poznávací procesy Paměťové procesy Motivační procesy <u>1NV6 - Psychické stavy</u> ① City, láska <u>1NV7 - Sociální psychologie</u> ① Socializace jedince ③ Afiliace, atraktivita, sociální chování ③ Chyby v procesu soc. poznávání Metody sociálního výzkumu ③ Komunikace (verbální, nonverbální) ④ Sdělovací prostředky ③ ② Agresivita, asertivita ② Konflikty <u>1NV8 - Duševní hygiena</u> ① Metody duševní hygieny Duševní poruchy ① Reakce na zátěžové situace, deprivace ① Inteligence</p>	<p>ČJL – Slohové útvary</p>	
<p>2.roč. Vyšší G Sociologie</p>	<p>popíše sociologii jako vědu zabývající se společností Charakterizuje zakladatele sociologie a jeho učení, uvede další významné sociology Dokáže vysvětlit proces socializace Rozeznává různé typy sociálních skupin podle různých hledisek Rozliší rozdíl mezi pozicemi a rolemi v sociální skupině, umí jednotlivé pozice a role charakterizovat na příkladech Dokáže popsat projevy konformity ve skupině a sankce, které konformitě napomáhají Uvede různé typy moci, umí vysvětlit pojem autorita na příkladech Zhodnotí funkci rodiny ve společnosti, rozeznává</p>	<p><u>2NV1 - Sociologie jako věda, její předmět</u> Zakladatel A. Comte Stručný přehled historie sociologie Socializace <u>2NV2 - ① Sociální skupina</u> ④ Pozice, role ③ Normy, konformita, sankce ① Moc, autorita ① ② Rodina <u>2NV3 - Společnost</u> Sociální struktura Sociální stratifikace Sociální mobilita</p>	<p>① Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení ② Sociální komunikace ③ Morálka všedního dne ④ Spolupráce a soutěž ⑤ Člověk a životní prostředí ⑥ Účinky mediální produkce a vliv médií</p>	<p>P12 P13 P14 P15 P42 P54</p>

Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova
Učební osnovy: *Základy společenských věd*

	<p>různé typy rodin Orientuje se ve struktuře společnosti Dokáže popsat pohyby ve společnosti (mobilita) Charakterizuje sociální kontrolu a její význam ve společnosti Rozlišuje instituce a organizace Určí významné životní hodnoty Vyloží podstatu vztahu člověka a přírody Zhodnotí význam kultury a masmédií v životě člověka Rozlišuje nezdravé společenské jednání a hledá možnosti jejich prevence</p>	<p>③ Sociální kontrola Instituce a organizace Hodnoty a normy ⑤ Vztah člověka a přírody ③ ⑥ Kultura, masmédia Sociální deviace, patologické jevy</p>	<p>EVV - Reklama D – Industrializace a její důsledky pro společnost Ch – Alkohol, Léčiva a návykové látky, závislosti, kriminalita</p>	
	<p>Popíše politologii jako vědu zabývající se politikou Dokáže charakterizovat propojení politologie s ostatními vědami Rozlišuje a porovná historické a současné typy států a formy vlády Popíše provázanost státního zřízení s právními předpisy Charakterizuje Ústavu Uvede jednotlivé státní symboly, popíše jejich funkce a význam Dokáže objasnit hlavní rysy demokracie a rozlišit demokracii přímou a nepřímou Orientuje se v politickém systému ČR, umí charakterizovat jeho strukturu Určí hlavní aktéry mezinárodní politiky a zhodnotí jejich význam Popíše činnosti diplomacie a její význam Poukáže na důvody vzniku terorismu a zaujímá k němu negativní postoj Rozlišuje různé typy mezinárodních organizací, objasní význam jejich činnosti, uvede výhody plynoucí z členství - posoudí profesní poptávku na českém i evropském trhu práce a pružně na ni reaguje dalším vzděláváním Posoudí význam integrace Evropy</p>	<p><u>2NV4 - Politologie jako věda, její předmět</u> Politologie a ostatní vědy <u>2NV5 - Stát</u> Teorie vzniku státu Právní stát, formy a struktura státu Vztah mezi státem a právem Ústava ČR Listina základních lidských práv a svobod Státní symboly Demokracie <u>2NV6 - Politický systém</u> Politický systém ČR ① Politické strany Aktéři mezinárodní politiky Diplomacie Terorismus ① Mezinárodní organizace</p> <p>*1) Mezinárodní trh práce ③ ④ Evropská unie ① NATO, ⑤ OSN <u>2NV7 - ② Globalizace</u></p>	<p>① Spolupráce a soutěž ② Globální problémy, jejich příčiny a důsledky ③ Žijeme v Evropě ④ Vzdělávání v Evropě a ve světě ⑤ Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce ⑥ Vztah k multiligvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí</p> <p>*1) Člověk a svět práce</p> <p>D – Evropa, její sjednocování a místo ve světě D – Vznik ČSR GG – <i>Globální problémy lidstva</i></p>	<p>P15 P 22 P24 P25 P23 P33</p>

Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova
Učební osnovy: *Základy společenských věd*

	Uvede příklady globálních problémů Dokáže popsat výhody a problémy soužití různých národů a kultur	② Globální problémy současnosti ⑥ Multikulturalita – pojem ⑥ Národnostní menšiny v ČR	<i>BI – Rasy a rasismus</i>	
	Popíše logiku jako vědu zabývající se správným myšlením Vyjmenuje významné osobnosti zabývající se logikou Rozlišuje pojmy, soudy a úsudky Dokáže aplikovat logické spojky Charakterizuje typy definic	<u>2NV8 - Logika</u> Z dějin logiky (Aristoteles, ...) Pojem, ① soud, úsudek Logické spojky Výroky Definice	① Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů	P12
3. roč. Vyšší G	Dokáže se zamyslet nad základními filozofickými otázkami Vysvětlí vztah filozofie a jiných věd Rozliší a charakterizuje jednotlivé filozofické disciplíny	<u>3NV1 - Filozofie jako věda, její předmět, vývoj</u> Vztah filozofie k jiným vědám Filozofické disciplíny (teoretické a praktické)		
	Rozliší a charakterizuje hlavní filozofické směry starověku, antiky, středověku, novověku, filozofie osvícenství, filozofických směrů 19. a 20. století a dokáže přiřadit jejich představitele, popř. uvede některá vybraná díla významných filozofů Umí věcně a eticky argumentovat v dialogu a diskusi, dokáže obhájit své názory a tolerovat názorovou odlišnost ostatních	<u>3NV2 - Starověká čínská a indická filozofie</u> Hinduismus Buddhismus Džinismus Konfucianství Taoismus aj. <u>3NV3 - Antická filozofie</u> Předsokratovské období Klasické období helenismus <u>3NV4 - Středověká filozofie</u> Patristika Scholastika Středověká arabská a židovská filozofie <u>3NV4 – Období renesance,</u> Renesance Humanismus Reformace <u>3NV5 - Novověká filozofie do 19. stol.</u> Racionalismus	<i>D – Antické Řecko</i> <i>ČJL – Antická literatura</i> <i>M – Pythagorova věta, trojúhelník</i> <i>D – Vzdělanost a umění středověké spol.</i> <i>D - Islám a arabská říše</i> <i>GG – Země jako vesmírné těleso</i> <i>D – Renaissance, humanismus, reformace</i>	

Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova
Učební osnovy: *Základy společenských věd*

		<p>Empirismus Sensualismus Filozofie osvícenství, encyklopedisté Německá klasická, romantická filozofie, idealismus <u>3NV6 - Filozofické směry 19. století</u> Pozitivismus Marxismus Iracionismus <u>3NV7 -Filozofické směry 20. století</u> filozofie života Pragmatismus Fenomenologie filozofie bytí, existencialismus hermeneutika, pragmatismus, strukturalismus, personalismus, novotomismus, aj. <u>3NV8 - Česká filozofie</u> starší doba (Hus, Chelčický, Komenský,...) 19. století (Bolzano, Smetana, ...) 20. století (Masaryk, Fischer, Rádl, Patočka, ...)</p>	<p><i>F – Země a vesmír</i></p> <p><i>D - Osvícenství</i></p>	
	<p>Objasní podstatu jednotlivých náboženských systémů a vysvětlí rozdíly mezi nimi</p>	<p><u>3NV9 – Religionistika</u> Podstata a vznik náboženství ①Křesťanství Bible ①Další světová náboženství (judaismus, islám, ...)</p>	<p>①Morálka všedního dne</p> <p><i>D - křesťanství</i> <i>ČJL - Bible</i></p>	P14
	<p>Popíše rozdíl mezi pojmy etika a morálka Orientuje se v jednotlivých typech etiky Posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce</p>	<p><u>3NV10 - Etika jako věda a její předmět</u> Etické kategorie – dobro, zlo, svoboda, svědomí, ... Dějiny etiky – starověk, středověk, novověk Typy moderní etiky ①Základní lidská práva (Listina základních lidských práv a svobod) ①Smysl života, láska, přátelství,</p>	<p>① Morálka všedního dne</p>	P14

Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova
Učební osnovy: *Základy společenských věd*

		<p>manželství</p> <p>①Etika v politice, ekologii, lidských vztazích, ...</p> <p>①Další vybrané problémy – interrupce, euthanasie, trest smrti</p>		
<p>4.roč. Vyšší G</p>	<p>Objasní jednotlivé základní ekonomické pojmy a dokáže k nim přiřadit vhodné příklady</p> <p>Rozlišuje typy ekonomik a charakterizuje je</p> <p>Uvede základní ekonomické otázky a vysvětlí jejich význam</p> <p>Dokáže popsat rozdíly mezi makroekonomií a mikroekonomií, umí zvolit vhodné příklady</p> <p>Charakterizuje trh a uvede jednotlivé typy trhů včetně subjektů, které zde vystupují</p> <p>Vyloží rozdíl mezi nabídkou a poptávkou na trhu, dokáže nakreslit grafy</p> <p>Definuje typy konkurence a posoudí, který typ je na trhu nejefektivnější</p> <p>Vysvětlí význam peněz a jejich funkce</p> <p>Posoudí, jaký typ platebního styku je v praxi nejběžnější a uvede, který sám používá</p> <p>Popíše význam konvertibility měny a jejich typů a dokáže charakterizovat význam měnových kurzů</p> <p>- vysvětlí na základě konkrétní, reálné a aktuální situace ve společnosti mechanismy fungování trhu</p> <p>- stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a DPH, vysvětlí, jak se cena liší podle typu zákazníků, místa či období, objasní důvody kolísání cen zboží či pracovní síly na trhu podle vývoje nabídky a poptávky- rozpozná běžné cenové triky (cena bez DPH aj.) a klamavé nabídky</p>	<p>4NV1 - Základy ekonomie</p> <p>*1)Základní ekonomické pojmy</p> <p>Ekonomie</p> <p>Ekonomika</p> <p>Statky, služby, lidské potřeby</p> <p>Typy ekonomik</p> <p>*1Základní (globální) ekonomické otázky</p> <p>Makroekonomie, Mikroekonomie</p> <p>4NV2 – Tržní ekonomika</p> <p>Trh, typy trhů,</p> <p>Subjekty trhu</p> <p>*1Tržní mechanismus</p> <p>*1Nabídka a poptávka</p> <p>*1Tvorba ceny</p> <p>①Konkurence</p> <p>4NV3- Peníze v tržní ekonomice</p> <p>*1Monetární politika</p> <p>*1Peníze(historie, význam, funkce), formy platebního styku</p> <p>Konvertibilita měny, měnové kurzy</p>	<p>①Spolupráce a soutěž</p> <p>*1)Člověk a svět práce</p>	P15
	<p>Upozorní na nebezpečí inflace, rozlišuje jednotlivé druhy inflace</p> <p>Dokáže objasnit českou bankovní soustavu, vliv ČNB na činnost komerčních bank</p> <p>Rozlišuje jednotlivé druhy cenných papírů</p> <p>- používá nejběžnější platební nástroje, směnění peníze za použití kursovního lístku</p>	<p>Inflace</p> <p>Bankovní soustava (ČNB, komerční banky, další spec. finanč. instituce)</p> <p>*1Finanční produkty</p> <p>*1Cenné papíry</p> <p>*1①Burzy, RM-System</p>		

<p>- uvede principy vývoje ceny akcií a možnosti forem investic do cenných papírů - rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti - navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti - na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb, včetně produktů finančního trhu) - navrhne způsoby, jak využít volné finanční prostředky (spoření, produkty se státním příspěvkem, cenné papíry, nemovitosti aj.), vybere nejvýhodnější produkt pro investování volných finančních prostředků a vysvětlí proč - vybere nejvýhodnější úvěrový produkt s ohledem na své potřeby a zdůvodní svou volbu, posoudí způsoby zajištění úvěru a vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení - vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN - vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank - využívá moderní formy bankovních služeb, včetně moderních informačních a telekomunikačních technologií, ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku</p> <p>Popíše důvody transformace české ekonomiky a přechodu státního majetku na soukromí Porovnává právní subjekty podnikání, posoudí vhodnost formy podnikání v konkrétní situaci - rozlišuje a porovnává praktické využití jednotlivých forem podnikání, posoudí, která forma podnikání je</p>	<p>4NV4 - <u>Hospodářská politika státu</u> Proces transformace ekonomiky ČR *1Právní (ekonomické)subjekty v tržní ekonomice (živnost, obchodní společnosti, družstvo) *1Marketing, reklama, ...</p>	<p>I</p>	
---	--	----------	--

<p>v konkrétní situaci nejvýhodnější</p> <ul style="list-style-type: none"> - posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním <p>uvede, jak postupovat při zakládání vlastní podnikatelské činnosti a jak zažádat o živnostenské oprávnění</p> <ul style="list-style-type: none"> - analyzuje skrytý obsah reklamy, kriticky posuzuje podíl marketingu na úspěchu výrobku na trhu <p>Charakterizuje jednotlivé nástroje hospodářské politiky státu a její cíle</p> <p>Objasní základní principy příjmů a výdajů státního rozpočtu</p> <p>Dokáže rozlišit typy daní a na které činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů státu - rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje - uvede, jakým způsobem podá daňové přiznání především k dani z příjmu, jak provede základní výpočty daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění - na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů (inflace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti) na změny v životní úrovni občanů - vysvětlí podstatu inflace a její důsledky na příjmy obyvatelstva, vklady a úvěry, dlouhodobé finanční plánování a uvede příklady, jak se důsledkům inflace bránit - uvede postup, jak vypočítá životní minimum své domácnosti, a zažádá o sociální dávku, na niž má 	<p>Výkonnost české ekonomiky (HDP, HNP, ...)</p> <p>Hospodářská politika státu</p> <ul style="list-style-type: none"> *1 Hospodaření domácnosti *1 Sociální politika (důchodový systém, sociální dávky, nezaměstnanost, ...) *1 Ekonomický cyklus *1 Fiskální politika - státní rozpočet, daňová soustava 		
--	---	--	--

Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova
Učební osnovy: *Základy společenských věd*

	<p>nárok - objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, funkci úřadů práce a personálních agentur, vyhledá informace o zaměstnání a rekvalifikaci v různých typech médií</p>			
	<p>Upozorní na problémy světové ekonomiky a jejich řešení, charakterizuje funkci světové banky Rozliší a charakterizuje hlavní proudy ekonomických teorií, umí vyjmenovat jejich představitele a popsat ekonomické problémy, kterými se zabývají</p>	<p><u>4NV5 - ① Světová ekonomika</u> Problémy ekonomik Světová banka <u>4NV6 - Ekonomické teorie</u> merkantilismus, Klasická politická ekonomie, Utopický socialismus, Marxistický socialismus Neoklasická ekonomie Keynesiánská makroekonomie, aj.</p>	<p>GG – Světové hospodářství</p>	
Právo	<p>Orientuje se v dějinách práva Dokáže porovnat změny práva historického se současným Popíše právní řád ČR a odůvodnit z čeho pramení právní síla jednotlivých právních předpisů Charakterizuje Ústavu Rozlišuje právní odvětví Dokáže vysvětlit, čím se jednotlivá odvětví práva zabývají, charakterizuje jejich specifické rysy, uvede příklady z praxe Rozeznává typy právnických profesí, dokáže charakterizovat rozdíly mezi nimi</p> <p>- uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď - uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti - objasní funkci odborů - volí bezpečné pracovní postupy šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní</p>	<p><u>4NV7 - Základy práva</u> Stručný přehled dějin práva Právní řád ČR, právní síla Ústava Členění práva <u>4NV8 - ① ② Občanské právo</u> (vlastnické, dědické a závazkové právo, typy smluv, ...) <u>4NV9 - ① ② Rodinné právo</u> (manželství, vyživovací povinnost, náhradní péče o dítě, ...) <u>4NV10 - ① ② *1 Pracovní právo</u> (pracovní poměr, vznik a zánik, pracovní smlouva, zkušební doba, mzda, výpověď, práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele, bezpečnost práce, ...) <u>4NV11 - ① ② Trestní právo</u> (hmotné, procesní, trestné činy, tresty, ...) <u>4NV12 - ① ② Správní právo</u> (územní samospráva – kraj, obec)</p>	<p>① Sociální komunikace ② Morálka všedního dne *1) Člověk a svět práce</p>	<p>P13 P14</p>
			<p>IVT – využití znalostí předmětu ve všech ročnících (vyhledávání</p>	

	<p>pomůcky - chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu</p>	<p>Právní normy, vztahy 4NV13 - ②*1Právní profese Notář, advokát, soudce, ombudsman, aj.</p>	<p>informací – internet, prezentace vlastní práce studenta – např. Power Point)</p>	
--	--	--	---	--